

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiuniloru :	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Biseric'a si Scól'a trebuie se lucre in armonia.

„Fatulu ce ne apésa este trandavi'a, nelucrarea spiritului, prin lucrare spirituala, prin cultura ne putem schimbá destinulu. Omulu cultu vietuesce pentru viitoriu. Scopulu lui este literatur'a si art'a. Cu cât invéti'a omulu mai multu, cu atât se aréta mai nobilu, mai armonicu, mai afabilu; elu delaturéza ori ce neintielegere. Cu rabdarea dulce trece preste cele mici, preste cele profane, la cele mari, la cele liniscite. Totdeun'a trebuie se triumfeze religiunea si moral'a, acestea sunt fundamentele cele tari ale esistintiei si inaintării nóstre.“ (Novalis.)

La cultivarea omului este neaparata desvoltarea mintii si a inimii. De cultur'a mintii se ocupa sciintiele, cari sunt de lipsa, ca razele sórelui, cá lamp'a magica, cari ne luminéza in cărarea vietii nóstre, ca se cunoşcem adevverulu, pentrucá se nu umblamu in intunerecu. De cultur'a inimii se tienu semtiurile nobile si morale. Ele sunt cá puterea sórelui, care incaldiesce si desvólta tóte. Astfeliu sciintiele ne luminéza mintea, dara nu ne nobilitéza inim'a, nu ne incaldiescu, si nu sadescu germinelé virtutii. Tot asemenea semtiemintele fara sciintie ne ardu, ne arunca la fanaticismu, la supestitiuni. Prin urmare sciintiele si nobilitarea inimii sunt legate un'a de alta, fiindca numai impreuna potu se lumineze pre omu si se-lu indemne la fapte bune; potu se-i dea intiepleptiune adevverata. De o astfeliu de cultura are trebuintia fie-care omu, daca voesce se ajunga la o fericire, la o multiemire. La acésta cultura, la acésta desvoltare sunt chemate se lucre Biseric'a si Scól'a. Ele lucre spre unu scopu, si nu se potu desparti in chemarea lor, fiindca sunt legate a lucrá impreuna.

Asia se si urméza. Indata ce vine omulu pre lume, biseric'a lu-primisce spre o creşcere spirituala. Biseric'a prin tain'a botezului sadescce pre Dumnedieu in fiecare fiintia crestina, ea pri-

mesce respectiv'a fiintia dela viéti'a naturala, dela intunerecu a o trece la lumina, la viéti'a spirituala, obligand'o prin parintii ei sufletesci a creşce si a urmá viéti'a evangelica, viéti'a fapteloru bune, calea virtutiloru. Va se dica biseric'a prin botezu a saditu grauntiulu de musdariu de indata dela nascerea omului, pentru a se desvólta in inim'a lui rodurile umanitatii. Ea insufletiesce, si creşce pre crestinu pregatindu-lu pentru o viéti'a eterna.

Astfeliu prin religositatea ce o preda, prin insufierea invetiatureloru dumnediesci medilocesce omului, de Dumnedieu face a se desvólta semtiemintele nobile, si intemeéza bazele moralei. Omulu are vointia libera, are lumea inaintea sa, vede binele si reulu, deci este o maiestria inalta, este chiar o putere dumnediesca, care lu-conduce a alege binele pre langa tóta stricatiunea firésca a omului, pre langa tóte pasiunile, cari lu-indemna si lu-conducu la reu. Omulu crescutu si tare in legile lui Dumnedieu, nu póte fi atrasu de reu, „pentruca religi'a, biseric'a lu-apera; biseric'a lu-invétia a dorí numai ce este bine.“

Scól'a, respective invetiatorii, profesorii vinu si desvólta mintea omenésca prin cunoscintie si sciintie, prin reguli, cari are individulu a-le aplicá si folosi in viéti'a lui si in folosulu societátii crestine spre scopulu umanitatii. Altfeliu ce folosu aru avé lumea séu aprópele de acele cunoscintie feliurite, de acele profite ce a invetiatu unu atare individulu a le castigá din productele naturei séu chiar din fantasi'a lui fie cât de desvoltata, daca ele sunt numai pentru elu insusi? De aceea si la ómenii crescuti biseric'a continua invetiatur'a sa insuflandu spiritulu divinu si predicandu cuventulu Creatorului: adevverulu, dreptatea, dragostea, mil'a spre a conduce pe crestini la viéti'a morala, la virtuti, la viéti'a umana a lui Cristos.

Éta dara, cà biseric'a cu scól'a trebuie se lucre in armonia spre a desvóltá pre fie-care fiintia omenésca, care este incredintiata loru, a o pregati la o viétia umana, care este drumulu la viétia cerésca. Acum urméza se aruncámu o privire repede, cum lucre acesti factori asupra crestinilor romani, si se resonámu in interesulu adeveratei culturi asupra lucrării neharmonice a bisericii si scólei romane; asupra demnitáti loru in parte si comunu si asupra delaturării directiunii gresite, care se insufla in unele párti ale natiunii romane, asupra dubiatatiloru si reservatiuneloru, cari se folosescu in unele parti la desvóltarea romaniloru. Spre a fi bine orientati asupra lucrării bisericeii si scólei romane este necesaru, se aruncámu o privire la desvóltarea romaniloru de pana acum si la directiunea ce apare adi: se cercetámu cum este desvóltarea de adi si care este caus'a directiunii gresite, cum aflámu factorii scólei si ai bisericii in unele párti, cum aflámu desvóltarea prin scólele medii? Cum aflámu desvóltarea noua in clas'a mijlocia, care acum se creéza. Ce rezultate intimpinámu preste totu dela cultivarea mai noua a juniloru romani?

Cei ce cunoscú incátva desvóltarea romaniloru trebuie se recunósca, cà desteptarea si inaintarea romaniloru a procesu dela altariu. Cine cunósce istori'a nóstra, scie cà la romani cele mai multe sacrificie si virtuti au esitu din biserica. Vasilie Alecsandri scrie relativu la acést'a*) urmatórele: „Preotii romani sunt, cari ne au desvóltatu si ne au inaintatu nu numai literatur'a religionaria-morala, singur'a literatura sufletésca ce o avem, dar au datu inceputulu si literaturéi nóstre celei curatu de sciintie si desvóltării nóstre nationale romane si pana la unu punctu óre care chiar si celei politice.“

Asia este, trebuie se recunóschemu, fiindca daca aruncam o reprivire, ne oprimu de Petru Movila, Varlamu metrop. (1638), Dositeiu metrop. (1668), Sava Brancovénulu (1680), Iacob Stamati metrop. (1790), si barbati bisericesci mai noi: Lupulu Grigoriu, Venamin, Micul. P. Maior, Sincai, Siaguna si altii, cari au fost stele conducetóre putiniloru barbati mireni, cari au lucratu pentru desvóltarea romaniloru, cá Georgiu Lazaru, Pumnulu, Eliad si altii.

Cum se desvóltá romanii in sa in timpulu mai nou? Aci, cu durere, trebuie se respundem, cà cu o recéla, bá chiar unu dispretiu neiertatu de cele bisericesci, si cu indiferentismu de cele nationale. Causele sunt, cà in timpurile mai noue au inaintatu multu sciintiele naturali, si se dice, cà sciintiele religióse vinu in contrastu in multe locuri cu eele naturali, de acést'a din di in di

i-se da desvóltarii o directiune mai multu naturala, de aci a si venitu acestu evu cu spiritulu seu materialisticu, care a cuprinsu si pre unii barbati altcum devotati cauzeloru publice. Alta cauza e, ca directiunea noua la romani s'a datu si de alta parte din anulu 1862, cu scopu de a se delaturá luptele confessionali din sinulu poporulu romanu. Inca de atunci incepusera unii barbati a propagá scóle natiunali deosebite de biserica, ér mai incóce scriau unele foi romane, cà invetiatorii se fie independinti de biserica si cleru. In urma o cauza mai este si dedarea de a imitá, de a ne intrece, a ne insusi ori ce ideia noua. Asia si ideia: „despartirei scólei de biserica“ a inceputu a fi primita de unii barbati romani de scóla. O cauza fórte insemnata este si impregiurarea, cà la noi s'a latitu unu spiritu distrugetoriu cosmopolitu. Multi ómeni mai cu séma teneri de ai nostri nu cunoscú, si nu studiéza iustitiunile bisericeii nóstre. Astfeliu necunoscendu-le si nesciindu a le apretiuí, vinu cu propuneri de reforme, si acolo, unde reform'a este perniciosá si nimicitoria.

Aceste cauze au creatu unu feliu de ventu nevediatu dara semtitu intre biseric'a si scól'a romana, care nu este ertatu se-lu lasámu a ne venturá, cà daca va prinde putere, va ruiná poporulu nostru. Deci se nu ne sáimu a constata reulu, cà esista unu feliu de jaru sub spusa, unu feliu de lupta ascunsa, care numai de amerintiarea scóleloru romane de cátra streini e oprita a nu se incinge. Incetandu acést'a amerintiare cei ce sioptescu vor strigá: „Se se desparta scól'a de biserica.“

Dreptu aceea este necessitate urgenta, se aruncámu materia si ideii de a lamuri pana cand nu suntemu preocupati.

Mai antaiu nu sta aceea, cà sciintiele naturali sunt in contradicere cu doctrinele santei scripturei.

Sf. Scriptura dice: „Desierti sunt toti ómenii dela natura, cari au traitu cu necunoscintia, n'au observatu fapturile, n'au cunoscutu pre Facetoriulu. Din marimea si frumseti'a celoru zidite se vede celu ce le-a ziditu.“¹⁾ Natur'a a pusu amorulu ei in inim'a fie carui omu. Acést'a pasiune cerésca care une ori ne inaltia si alte ori ne degradéza, nu póte se-se manifesteze cu taria, decât numai pentru unu obiectu. Music'a, poes'i'a, pictur'a, architectur'a, si in fine totu ce este frumosu in natura place fie carui omu.

Nu se póte dice totu acést'a si despre pasiunile ei.“²⁾

*) Ateneulu romanu din anulu 1861 pag. 33.

1) Pavelu catre romani c. 1 v. 20 Solomon c. 13 v. 1.

2) Unu scriitoriu bisericescu.

Acum se vedem ce dicu Pedagogii despre biserică și școlă:

Pedagogii cei mai renumiți Diesterveg, Pestalozzi și Comenius nu sunt pentru despartirea școlii de biserică. Comenius scrie: „Școlile sunt chemate a îndeplini oper'a începută de părinți“. „Invetiatorii se facă pre școlari a *cugetă bine, a senti bine și a face bine.*“ „Se nu neglige creșterea religioasă și morală etc.“

Pentru că se ne convingem pe deplin, că direcțiunea ce voescu unii a-se dá școlii române nu e corespunzătoare, nu aduce rezultate, se primim: cum se afla factorii pentru dezvoltarea Romanilor în unele părți.

În unele părți mai ales în acelea, pre unde preoții sunt dăra mai inferiori de cât invetiatorii, copii se instruăza cu despretiu de biserică și de rugățiuni.¹⁾ Religia care inspira idei și creștea bas'a vietii, credința „fără care nici o faptă mare nu s'a făcut“, studiul Religiei se critica în presentia școlarilor dicend: Manualele sunt vechi, sunt prâte și cu superstitiuni. Astfeliu mladitiilor tenere li se rapesece fundamentul moralei „Ceara este copilul, cine nu știe, că ceară când este môle se închipuesce și se tipărește în feliu de feliu, așa e și copilul până când se afla în frageda versta cu lesnire este a-i întipări orice bunătăți său ori ce reuătăți.“ Bisericeii apoi i-se creșcu fii indiferenți, reci, de nu desertori și statului membri imorali.

O luptă între ómenii bisericeii și ai școlii prin unele părți ni o constatéza casurile concrete, cari s'au desbatutu prin adunările generale ale reuniunilor invetiatorilor nostri și altele, cari s'au publicatu adese de jurnalele române. Ele ne dovedescu o ură și resboiu între educatori și tinerime. La aceste casuri dureroșe nu putem dice alt'a decât:

„Ce se facă unu popor fără invetiatara.
Când si-vede copii cei mai luminați,
Trasi de resbunare și condusi de ură,
Între sine în certe și în părți desbinati.“

„Adio cultura o se dica în sine
Cu ochii plini de lacrimi cu amar suspinu,
Până acum dujmanii ne a lipsitu de bine,
Adi ne subminéza ai nostri veninu.“²⁾

(Va urmă).

Unele schițe din Metodica.

(Continuare.)

II.

Invetiatoriul la predarea invetiamentului are a observá mai multe forme. Aceste forme depind foarte mult și dela natur'a obiectului de invetia-

mentu. Nu tóte obiectele de invetiamentu se potu propune după un'a și aceeași formă, ci precum sunt obiectele feliurite, asemenea sunt și formele. Form'a invetiamentului este, modulul său feliul, cum se se predea materi'a aleasă de invetiatoriu. Educatoriul mai înainte de tóte si-alege materi'a de invetiamentu, și acést'a o ordinéza după bun'a chipsuála a sa. Ordinarea materiei de invetiamentu se numesce procesul invetiamentului, ér modulul, cum are a se predá materi'a acést'a baiatului se numesce form'a invetiamentului.

Dintre multele forme amintescu numai pre cele mai însemnate:

Form'a intuitiva. Este un'a din formele cele mai corespunzătoare pentru începători. — După form'a acést'a propune invetiatoriul atunci, când pune elevilor înainte obiectul, de care vorbește, pentru că se pótă cuprinde copilul mai ușor, și se-si formeze o idee clară despre acél'a. Asia d. e. face înaintea copiilor întunecimea sôrelui și a lumii. Pentru form'a acést'a avem de a-i multimi renumitului pedagogu *Amos Comenius*.

Form'a erotematica. Un'a din cele mai potrivite forme este și *form'a erotematica*. Form'a acést'a este corespunzătoare pentru copii începători. Erotematic vine dela grecesculu *erotao*, întrebă, și se mai numesce și form'a întrebătoare. Ea constă din întrebări și răspunsuri. Răspunsurile școlarilor se fie scurte și precise. Form'a acést'a se mai numesce și dezvoltătoare, pentru că influențează foarte mult asupra facultăților spirituale ale copiilor. Ce se atinge de răspunsurile copiilor acelea se fie: a) Răspunsul se fie chiaru, atât cu privire la lucrul însuși, cât și cu privire la gramatică. b) În răspuns se se cuprinde și întrebarea invetiatoriului, prin acést'a se dedă copilul a vorbi precis și determinat. c) Când nu urmăza nici unu răspuns se cerce invetiatorul cu alte întrebări mai ușoare și se induca pre copilul la adevăratul răspuns. d) Nu se pótă aprobá dela unu invetiatoriu, care repetesce răspunsul bun al unui școlariu, ci acést'a se o facă numai atunci, când e convinsu că nu toti copii au piceputu acela răspuns, căci de altcam se nasce unu gol mehanismu. e) Dacă urmăza unu răspuns reu, atunci se nu suferă invetiatoriul că ceilalti școlari se rida, căci atunci copilul se descurajéza de totu.

Form'a acroamatica. După form'a acést'a invetiatoriul propune și invetiacelelul ascultă. Form'a acést'a se întrebunțează numai la copii, a-le caror facultăți spirituale sunt mai dezvoltate. Succesul depinde în mare parte dela dexteritatea, cu care invetiatoriul știe a predá tem'a, de carea vorbește și dela atențiunea, cu carea este ascultat de auditorii sei. Am amintitu că form'a acést'a este mai corespunzătoare în școlile superioare, unde elevii avându facultățile intelectuale deja dezvoltate, așa încât ei sunt în stare a ascultá pre profesorul cu atențiune timpu mai îndelungat, și prin acést'a si-însusiesca cunoștințe dela invetiatoriul lor. În școlile elementare nu se întrebunțează form'a acést'a pentru că nu e corespunzătoare facia de facultățile copiilor încă nedezvoltați.

Form'a euristica. Cuventul euristicu vine dela elinesculu *eurisko* = află. Invetiatoriul prin aplicarea formei acesteia, are în vedere a face pre elevu se afle singuru prin propriile sale meditațiuni, și numai prin unu micu ajutoriu din parte-i aceea e voiesce se-si facă cunoscutu. De întrebunțează cineva form'a

¹⁾ Am întipinatu școlari cari nu șciău nici o rugățiune escusându-se: ca invetiatoriul a disu: „daca nu le întielegeti nu invetiati.“ Ce se mai îngreunăza invetiatorii? Preoții an se predea religiunea.

²⁾ A, Muresianu ca profesorul.

acést'a, atunci face pre elevu a lucrá singuru de sine, adeca a-si intrebuintiá singuru forciile sale. Form'a acést'a face pre elevu activu. Activitatea propria influintiéza fórté multu asupra facultátiloru sufletesci ale elevului. Prin meditatiune propria elevulu afla singuru multe lucruri si cunoscentie, de care inainte n'a avutu nici idea, si mai pre sus de tóte invatia a cugetá. Ea se póte intrebuintiá cu mare succesu si in scól'a elementara.

Form'a examinatória. La propunere se intrebuintiéza si form'a acést'a. Ee are in vedere de a provocá pre elevu se-si dea séma de aceea ce a invetiatu. Scopulu formeí acesteí'a e numai de a-se asigurá invetiatoriulu, daca elevulu a intielesu si a conservatu aceea ce i-s'a propusu. Form'a acést'a se intrebuintiéza séu in timpulu lectiuniloru, séu in óre speciale destinate pentru examinatú. Invetiatoriulu urmandu astfeliu se pune in stare a apreciiu progresulu eleviloru sei si a cunósce defectele. Form'a acést'a se intrebuintiéza si in scólele superióre si elementare.

Form'a repetitória. Form'a acést'a este inrudita cu cea examinatóre. Invetiatoriulu cá se intiparésca adancu in inimile scolariloru sei cunoscentie propuse, trebuie se intrebuintieze form'a acést'a pentru cá nu toti scolarii au facultátile sufletesci in unu gradu desvoltate. Inse cu tóte acestea chiar si copii cei talentati uita unele cunoscentie invetiate, care nemaí repetindu-le remanu pentru totdeuna in intunerecu. De aceea principiulu: „repetitio est mater studiorum.“ Copii invatia din unu obiectu de invetiamentu parti de parti, lectiuni de lectiuni — si cá se aiba copii o idea clara din intregu obiectulu acel'a este de lipsa, ca se faca din cand in cand câte o repetitiune séu câte o recapitulatiune a intregului, cáci numai astfeliu si-potu insusí copii cunoscentie adeverate despre lucruri.

Form'a socratica. Form'a acést'a si-are numirea dela Socrate anticulu filosofu grecu. Elu in conferintie ce le tiena cu scolarii sei cei versati in sciintie si in cunoscentie nu le povestea, ce avea se-i invetie si ce trebuia, ei vorbea cu totul despre alte lucruri si prin esplicárele sale inducea pre elevi cá ei singuri se afle adeverulu.

Form'a Bell-Lencanster. Form'a acést'a nu este de recomandatú. Ea consta numai din unu mehanismu, si se intrebuintiéza numai de invetiatorii cei mai debili. Instructiunea dupa form'a acést'a este mai multu unu exercitiu, decát desvoltare intelectualá: Ea se póte intrebuintiá numai pentru desvoltarea memoriei. Pedagogii practici divergéza in pareri in privinti'a formeí acesteí'a.

Invetiatoriulu predandu materi'a de invetiamentu eleviloru in deosebitele forme amintite mai sus inca nu si-a ajunsu scopulu. Scopulu lu-ajunge atunci cand va urmá procedurile cele mai bune, ce le recomanda pedagogii moderni. Sunt mai multe proceduri, inse din mai multe amintimu numai 3, care sunt cele mai insemnate si adeca: 1) procedur'a sintetica, 2) procedur'a analitica, 3) si genetica.

(Va urmá.)

Ce trebuie se scie, séu ce se pretinde dela unu invetiatoriu?

Indemnu la scrierea acestor'a ne-au datú asupririle cele nenumerate, cari se imultiescu din di in di. Nainte de tóte se spunemu, cá dela unu inve-

tiatoriu se pretinde a scí totu ce se pretinde dela ceialalti functionari ai statului. Pe langa cá conduce 6. clase de tóte dilele si 3 clase repetitóre, cari in unele locuri, fiindca pruncii umbra neregulatu la scóla, se sporescu pana la 12 despartieminte, séu nu le mai scie nici invetiatoriulu câte, afara de aceea se mai pretindu dela elu urmatórele:

Din religia: rugatiunile, istori'a biblica, catechismulu etc.

Din limb'a materna: se invetie pruncii nu numai a vorbí, ci si a cugetá, a ceti, a serie, ortografi'a, sintacs'a, notiuni gramaticali, compusetiuni.

Din socóta: numerarea, calcularea intuitiva cu si fara cifre, feliurite esemple, mesurile . . .

Din Geografia impreunata cu drepturile si detorintiele cetatienesci: dela cas'a parintiloru si comuna pana la universu.

Din sciintiele naturali: se cere se faca colectiuni de obiecte naturale, de obiecte si instrumente fisice; apoi se le predée acelea rationalu dupa recerintielescólei poporali, ér in urma sistematicu. Apoi se scie predá economi'a, cerendu unii unu ramu, altii altulu, se invetie pruncii atare ramu din industri'a de casa, si altele se faca invetiatoriulu, inse cine lu-ajuta?!

Din cantare: la cantulu bisericescu se scie 8 *glasuri*, cari au variatiunile lorú: *stihóv'n'a*, *tropariulu* cu mai multe *podobii*; apoi *svetilnele*, *polieleulu*, *psalmii alesii*, vre-o 13 *irmóse* si barem 20 *pricesne*, apoi *cheruviculu* in mai multe chipari. — Se iá parte la *vecernia*, *utrenie*, *liturgia* si alte functiuni bisericesci, la *ingropatiuni*, la *sfestanii*, cáci altcum nu e bine! — Afara de aceea preotii si poporulu pretindu, cá pruncii se scie cantá: ceremoniile in biserica pe micu si pe mare, *glasurile*, *irmóse*, *pricesne* si altele, bá se tiena si *prohodulu* cu preotii la mortii mici si mari si si la *sfestanii*. Cá adausu se nu fia pré pucine, se mai invetie si cantári nationali. —

Gimnastic'a libera si cu instrumente, cáci altcum se temu cá se urescu invetiatorii neavendu ocupatiune.

Cutare limba vecina, ce acum s'a intorsu, spunendu curatu cá limb'a magiara, carea s'a impusu tuturoru nu uumai se invetie a ceti si serie, ci precum s'a esprimatú in dilele trecute unu inspectoru regescu, cá indata ce vinu pruncii de 6 ani in scóla se invetie unguresce, la ce respundiendu-i-se, cá acesti'a nici romanesc nu sciu, a respunsu cá nu face nimicu, ci pana la maiu trebuie se scie unguresce. Nu e acést'a vecsare pe invetiatoriu?

Cand vine inspectorulu diecesanu cu preotulu in scóla, cere unele se véda, si se auda, apoi poporulu cere altele, ér cand vine inspectorulu regescu, numai stá invetiatoriulu incremenitu ce aude cá pretinde. — Ce e dreptu — si inspectorulu si-aude dela câte unii invetiatori observári destulu de bune; dar acesti'a sunt fórté pucini.

Dar nu scie omulu se rida, séu se planga, cand se pune a intrebá pre scolari vre o persóna, carea se tiena a fi in dreptu a intrebá, inse *nesciünd cum*, adeca *neconoscendú* nici *pedagogi'a* nici *metodic'a practica* nici *firea* séu *naravulu* prunciloru dela sate, nu capeta respunsulu, ce si l'a inchipuitu, prin ce intrebatoriulu judeca, cá nu s'a propusu bine in scóla, pe cand cei de facia — pricepatori de cauza — lu-despretiuescu numai pre respectivulu. Am fostu martoru la mai multe casuri de acestea Nu ve faceti Dloru de rusine, — Si pe cine punu ei vin'a? — Ér pré invetiatori. Sermanii invetiatori!

Ori cine vá cugetá bine asupra acestor'a, nu se va mirá, cá si invetiatorii, cari pana acum au ocupatu acestu oficiu din atragere, din chiamare si prin urmare au corespunsu consciintiosu, dupa putintia, tuturoru recerintieloru; de acum incepu a se disgustá si numai momentulu binevenitu lu-ascépta cá sê-se scape de unu asia oficiu, pe cât de greu, pe atât de nebagatu in sêma de cei nepriceputi; ér de alta parté dupa carele i-se respatescu mai reu ostenelele. Leacu si éra leacu! Invetiatorii se faca tóte, ér pentru ei, Dómne pucini suntu cari se faca ceva, deci: Ajutoriu! pana nu e tardiu. —

N. . . O. . . .

D i v e r s e.

* In memori'a fericitului Manuile Gojdu.

Junimea romana din Buda-Pest'a a cercetatu Sambeta dupa amédi pe marele ei defunctu Manuile Gojdu, care, cá fostu comite supremu si mai tardiu cá Septemviru, dupa cum se scie, a facutu pe sém'a junimei studiöse romane o fundatiune, care se urca pana la 300,000 fl. Vorbitoriulu tenerimei Traianu Barzu cand. de professura fú acel'a, care in discursulu seu tienutu in limb'a romana a accentuatu cu deosebire insemnatarea fundatiunei lui Gojdu si intre altele a disu: „Memori'a lui Gojdu va traí in veci in peptulu natiunei romane recunosetóre, cá unu tesauru scumpu, cáci densulu cu propriete sale mani si-a inscrisu numele pe column'a nemurirei. Din viéti'a si faptele lui Gojdu póte invetiá junimea romana, cum se-si iubésca patri'a si propri'a natiune.“ Dupa cuventarea acest'a entusiasmata a lui Barzu stipendistii fundatiunei au decoratu mormentulu lui Gojdu cu o cununa de dafinu legata cu panglice tricolore cu inscriptiunea: „Stipendistii lui Gojdu,“ ér corulu vocalu a intonatu melodi'a funebra: „In planulu celu secretu“. Dimitrie Ionescu, fostulu comite supremu alu comitatului Zarandu, in numele reprezentantiei fundatiunale multiamí apoi tenerimei romane pentru pietatea ce a documentat'o facia de marele ei mortu. Intre altii a fostu acolo si dlu Atanasie Cimponeriu, judecatoriu la tabl'a reg.“

„G. Tr.

* **Gimnasiulu „Cantemir“** din Bucuresci a serbatoritu Vinerea trecuta memori'a patronului seu Domnulu Dimitrie Cantemir. Unu serviciu religiosu s'a tienutu intr'un'a din bisericile din apropiere, in presentia directorului, a intregului corpu profesoralu si a scolariloru. Acesti'a au cantatu unu imnu, pregatitu pentru ocaziune. In loculu gimnasiului, dnulu Pana Constantinescu, directorele, a tienutu unu micu discursu, dupa care unulu din elevi a rostitu biografi'a Domnului Dimitrie Cantemir. Uitamu se spunemu, ca diu partea ministeriului instructiunii publice se affá delegatu dnulu dr. Davila. La amédi a avutu locu unu banchetu, la care au fost invitati directorii liceelor si gimnasielor din capitala, mai multi alti profesori si cáti-va reprezentanti ai preseí. In totalu erau la masa treidieci de persóne. Mai multe toasturi s'au ridicatu, urandu-se vecinica esistentia gimnasiului si incurajandu-se zelulu si sacrificiele, ce profesorii lui au facutu pentru propasirea instructiunii.

„Viitorulu.“

* **Lipitorile din Besarabi'a.** Se scie día Chisineu diuarului „Besarabi'a“ urmatórele: In anulu acest'a si popusioii si póm'a, (strugurii) in Besarabi'a de mijlocu, au roditu bine; póm'a chiar a datu o ródá

imbelsiugata. Trebuie se sciti cá aceste doue sunt cele mai importante producte ale Bessarabiei de mijlocu: popusioiulu da tieranului hrana pentru anulu intregu si póm'a i-dá mijlócele de a plati numeröse biruri precum si datoriile facute in timpulu anului pentru nevoile casei. Ród'a buna a amendurorur productelor in anulu acest'a ar' trebui se fia o fericire pentru tieranu, dar „desordinea sociala“ in care ne aflamu si din ród'a buna face o nenorocire. Fiind cá póm'a a datu ródá imbelsiugata, costulu vedrei de vinu s'a scoboritu la 20 copeice, astfeliu cá tieranii pe trei patru sute de vedre, iéu tot atât'a cât luau in alti ani pentru o suta. Totodata cheltuelele de culesu s'au intreitu si pretiulu polobóceloru s'a redicatu strasnica. Poloboculu de 50 de vedre costa acum 35 ruble, adeca intreitu cât vinulu ce s'ar putea pune in elu. Se'ntielege cá in astfeliu de imprejurari tieranii sunt siliti, de a lasá cea mai mare parte din vii neculese, perdiendu ori ce sperantia de a poté plati datoriile si birurile, din vendierea vinului. Nenorocirea poporului, aice, cá si in totd'auna, a devenitu o bucuria pentru lipitorile satene, de ori ce natie. Dloru, vendiendu cá vinulu nu mai are nici unu pretiu renuntia a lua vinulu de la acei, cari i-au vendutu ród'a viei la inceputulu anului. Tieranii, „drobiti economicese de cátra aceste lipitori sunt nevoiti se venda in fiecare anu ródéle anului viitoru usurariloru locali, carciumariloru, functionariloru mici, arendasiloru si altor'a, — se'ntielege cu pretiurile cele mai miserabile. — In cursulu anului, avendu trebuintia de parale spre a plati birulu, a cumpará o vita, séu altu lucru, tieranulu se adreséza la aseminca lipitori, care incheia cu elu unu contractu in regula, dupa care tieranulu se obliga pentru banii ce a primitu, a-i duce la 15 sept. anulu viitoriu, o cátime hotaríta de vedre de vinu. — In casu (dice contractulu) când nu va poté respunde sum'a de vedre prevediuta, este datoriu de a plati câte o rubla (séu si mai multa) pentru fie-care vadra ce va lipsi; desi pretiulu vinului in contractu nu e de cât vr'o 10 copeice vadr'a. Lipitórea cunoése fórte bine marimea viiloru si staruesce in totd'auna de a obligá pe tieranu cu atâtea vedre de vinu, câte n'ar' potea elu respunde cu ród'a obicinuita. Se'ntielege, cá in majoritatea casuriloru, vinulu lipsesse si tieranulu e nevoitu, séu a plati claus'a penala séu se obliga din nou a aduce in anulu viitoriu indoitu si intreitu, pentru vedrele remase. Adeseori vedrele aduse nici nu se scotu din contractu si sermanulu tieranu, e nevoitu in anulu viitoriu pe langa claus'a penala, a mai aduce inca odata vedrele pe care le-a adusu deja. In anulu viitoriu se repeta acelasi lucru. Cand ród'a este imbelsiugata lipitórea se tiene de alta politica: Sciindu cá tieranulu si va respunde cátimea de vedre detorite, si va luá contractulu, — sub diferite pretexte, amana primirea vinului, pana ce trece diu'a terminului, si apoi cu contractulu in mana merge la judecata si cere despagubire. Astfeliu tieranulu nici odata nu póte scapá din mreája painjenului. Multiamita unoru astfeliu de conditiini, multime de ease si mosii razasesci trecu in manele lipitoriloru, si nu e vremea departe, cand bietulu razesiú va deveni proletariu deplinu

* **Afacerea comitelui Zichy-Ferraris.** Fostulu subsecretariu de statn la ministeriulu de interne comitele Zichy Ferraris, care cumu scimú, este acusatú cá a intrebuintiatu influintia s'a de functionariu inaltu spre a speculá in daun'a statului, dupa ce a fost dimissionatu din ministeriu, este acuma eschisu din

societatea aristocratilor din Pest'a. Nu de multu a tianutu Jokey-Clubulu din Pest'a o adunare in casa nationala, care a hotaristu a-lu eschide. Vendiendu acést'a comitele Zichy a voitu se se rehabiliteze prin aceea ca a provocatu pe redactorulu fôiei „Magyarország“ Asboth, acumu tardiu, la duelu. Acést'a inse a respunsu ca e gat'a a se bate, deca unu tribunalu de onóre compusu din 7 membri de ambele parti va decide, ca comitele Zichy-Ferraris este aptu de a dá satisfactiune. Dér' comitele nu a acceptatu propunerea, ci nerabdatoriu, a mersu in biroulu redactiunei fôiei „Magyarország“ si in clubulu opozitiunei intrunite spre a intalni acolo pe Asboth, ca se-lu vateme din nou si se-lu silésca la duelu. Audiendu de ast'a secundantii comitelui Zichy si-au datu demissiunea, si elu nici ca si-a mai potutu aflá alti secundanti noui. Intr' aceea secundantii dlui Asboth au declarat, ca comitele Zichy-Ferraris nu mai este aptu de a dá satisfactiune, si Asboth ilu póte impuscá ca pe unu câne, deca va fi atacatu de densulu. Se dice ca Jokey-Clubulu va mai tiené inea o adunare in afacerea acést'a, dér' ori-care va fi rezultatulu reputatiunea comitelui Zichy-Ferraris e perduta, elu este eschisu din mijloculu semeniloru sei. „Gaz. Trans.“

* **Relativu la serbarea dela Pétra** cetimu urmatórele in „Bessarabi'a“ din Iasi:

D. Alesandru Urechia a ridicatu la Pétr'a unu monumentu pentru amintirea soldatiloru din acelu judetiu, morti in resboiu. Cu acést'a oca siune dlui V. A. Urechia a mai facutu si o visita pe la locurile istorice din acést'a parte, impreuna cu 15 elevi ai institutuluu seu.

A. S. R. Domnitoriulu Romaniei a adresatu dlui Alesandrescu Urechia, cu oca siunea asiezarii marmorei comemorative, urmatórea telegrama:

„Esprimu recunoscinti'a mea pentru monumentulu ridicatu in orasiulu Pétr'a in onórea ostentiloru din judetiulu Nemtiu, cadinti in resbelulu intreprinsu pentru independenti'a Romaniei. Me asociezú din inima la onorurile date unui'a din regimentele cele mai brave ale armatei romane, care prin sangele versatu a ridicatu arát de susu numele de romanu. Multamirile mele tuturoru acelora, cari au luat parte si d-tale in deosebi.“

* **Cu ce se stinge petroleu'a.** Cetim in dinarulu ungurescu „Debreczen“: Putieni ómeni seiu, póte, care este mijloculu celu mai eficace contra foculu de petroleu (pacura-gaz) prin urmare, este la locul lui d'a nará aci urmatorulu faptu:

Servitórea unei familii din M.-Sziget resturna din intemplare o lampa aprinsa cu petroleu. S'au intrebuintiatu tóte mijlócele pentru a stinge foculu, dér in zadar, pana cand in fine o alta servitóre a luat o óla cu lapte, pe care o turna asupra lampei aprinse, si foculu a fost stens la momentu. R.

* **Presenti'a ferulu in gráu.** Ferulu este unu principiu alu sangelui. Trebuie dar se se prevada, ca alimentele aducu in organismulu unu compusu feruginosu órecare, intr'unu modu nesimitoru, dar fara intrerupere. Astfelu dar sangele primesce cantitati importante de feru, si nu se datoresce, principalminte, de cât panei, care este bas'a alimentatiunii nóstre. Gasparin a constatatu, ca unu omu, care consuma anualu 120—150 chilo de pane, va introduce in organismulu seu 290—300 grame de feru. Esperienti'a facuta de chemistulu rusu, Eliosof arata, ca 100 párti gráu dá 1.88 faina, si 100 párti din acést'a contine 7.60 de oxidu de feru. Consumatiunea varietatiloru

de gráu va produce pe putienu in economia pe anu 80—150 grame de feru. „Fam.“

* **„Fragmente din istori'a Romanilor“**, de Fudocsie br. de Hurmuzachi, este unu pré pretiosu opu, din care a aparutu tomulu primu la Bucuresci. Acestu opu apare in editiunea ministeriului culteloru si instructiunii publice. Tomulu primu contine si portretulu autorulu.

* **Curiositátele modei.** Mod'a nu se marginesce numai a determiná taietur'a haineloru; ea si-intinde capriciile si imperiulu asupra obiceiuriloru nóstre, asupra spirituluu nostru, asupra simtieminteloru nóstre, pana si asupra formeloru frumsetii. A fostu unu timpu, cand unu nasu mare erá la moda in Franci'a. In Chin'a si Tartari'a din contra nasurile mari sunt o diformitate teribila. Educatiunea unei sermane fete e gresita, si casatori'a grea de implinitu, cand la 15 ani nasulu e mai radicatu decát obrajii. — Modele sunt lucrarea vanitáti, cari indémna pe o fameia se-si prinda piciorulu intr'o incaltiaminte prea strimta, si mai bine se rischeze o recéla de pieptu, decát se si-lu acopere. Stralucirea si raritatea diamanteloru a nascutu la femei idei'a de a-si incarcá cu ele grumazulu, perulu si urechile. De sigur nici unu ornamentu nu e atát de greu si de nefavorabilu stralucirei fetii. Totu mod'a a inventatu malacóvele, cari astadi ar paré atát de ridicule, dar veni-va éra-si timpulu lor. Ridemu de selbatici, si noi suntemu totu atát de ridiculi. Se facemu câte-va comparatiuni. Noi ceremu dela frumsetile nóstre se-si apese umerii pentru ca se iésa pieptulu; Carybanienele si-cufunda pieptulu, ca se iésa umerii. — Figur'a ovala este la noi o frumsetia; Omaguasii ceru dela femeile lor o figura patrata. — Mod'a la Chiriguani pretinde dela barbati se póte pantalonii pe bracin; noi ne ascundemu manile in buzunarele pantaloniloru. — La Papasi se afla ómeni destulu de inchipuiti pentru a se crede betrani inalbindu-si perulu cu creta pisata; la noi se gasescu barbati destul de modesti pentru a-si ascunde esperinti'a sub perulu tineretii. — Cand femeile din Flupes, poporu alu Guineei, se aduna pentru a petrece diu'a impreuna, au gur'a totu plina de apa parfumata, pentru a nu vorbi de reu; femeile climeloru nóstre gasescu ca, pentru a incungiurá urítulu, nu e nimica mai practicú decát a vorbi de reu. — Cand ne intelnimu pe strada, ne luám de mani si ne sguimu din tóte puterile; in acalasi casu Marianesii se apuca linu de picioru si si-netediescu cu elu obrajii. — Doi amici, cari se intalnescu la noi se imbracisíeza cu focu, se intréba de o mie de lucruri si vorbescu amendo de odata, ce placere! In Indii doi amici cari se regasescu dupa o absentia indelungata, ingenuchia unalu inaintea celuilaltu, saruta pamentulu, multiamescu cerulu si se parasescu in tacere. „Alb. Carp.“

* **In Galati s'a constituita unu comitetu**, de dómne alu cáru scopu este, ca prin strengere de contributiuni voluntarii, se ajunga la ridicarea unui monumentu comemorativu, care se represinte pe A. S. R. Dómnia Romaniei ingrigindu pe unu ostasiu ranitu. Acestu comitetu lucréza, dupa cum vedemu in „Curierulu de Galati“, cu multa asiduitate in ajungerea scopuluu seu. Dorimu din sufletu o energie de fieru si multu sporiu dómneloru din acelu comitetu, pentru ca idei'a dloru se tréca cât mai curendu pe domenule realitáti.

* **Explicare de minuni.** Intr'o scóla primara din Londra s'a facut urmatórea conversatiune: Ca-

tichetulu, intreband pe unu scolaru i-adreséza intrebaréa: „Scii tu ce este minunea?“ — Copilulu: „Nu scii!“ — Catichetul: „Daca la miezul noptii s'ar intempla vr'o data se vedi tu pe ceru sórele, ce ai dice?“ — Copilulu: „Asi dice ca e luna.“ — Catichetulu: „Dar daca ti-ar spune cine-va, cà ce vedi totusi e sórele, cum ai numi tu acést'a?“ — Copilulu: „Asi numi-o o minciuna!“ — Catichetulu: „Tu scii ca eu nu-ti spunu minciuna, presupune acum, ca eu ti-asi spune, cà e sórele insusi, ce ai dice atuncea?“ — Copilulu (dupa o pauza): „Ca sfinti'a ta nu csei in tóta fires.“

* **Camer'a Romaniei** se ocupa de proiectulu presentatú de guvernú pentru rescumperarea càloru ferate.

* **Casatori'a regelui Alfonso** cu archiduces'a Cristina e fixata definitivu pe diu'a de 15/27 noembre. Archiduces'a pléca la 17 l. c. din Vien'a si la 23 va sosi in Jrue, unde i se va pregati o primire festiva. Pana la cununia archiduces'a va petrece in castelulu El Pardo.

* **In Romani'a s'a infintiatu o societate a lucratoriloru tipografi**, purtandu numele „Desceptarea.“ In statutele societátiei art. 2 cetim: Scopulu Societátii este: *Desvoltarea spiritului, imbunatatirea si ridicarea positiunei morale si materiale a lucratoriloru tipografi din Romani'a si ridicarea artei tipografice la adeveratulu ei meritu.* Uràmú durata si prosperitate nouei societátii!

* **Patriarchulu grecu**, ne spune „Fremdenblatt,“ a recunoscutu independenti'a bisericeii serbe, immanuandu acestu actu alu sinodulu trimisulu serbu, d. Cristici. In cercurile guvernamentale turcesci domnescé orecare nemultumire pentru acést'a fapta a Patriarchulu.

* **Papa Leo XIII si iesuitii.**) Pap'a a destituitu dintr'odata, din propri'a sa initiatiua, pe toti professorii de filosofia dela seminariulu Pio IX si dela acela cu numele de „Propaganda Fide“ si i-a inlocuitu cu adepti credinciosi ai doctrineloru lui Thomas de Aquino, cari sunt adversari neimpacati ai iesuitorulu. Prin acést'a mesura Leo XIII a inceputu a pune in practica teoriile espuse in ultim'a sa enciclica si in acelasi timpu a declaratú resbelu ordinulu iesuitorulu.

† **Necrologu.** Dimitrie Munteanu preotu gr.-or. din Surducu-mare dupa o scurta suferintiua din caus'a slabitiunei a repausatu Vineri in 26 octobre (7. noembre) a. c. in etate de 40 ani. Despre acést'a trista intemplantu cu inim'a plina de durere incunosciintiéza fiulu si fi'a repausatulu pe toti cunoscutii si amicii. Osemintele repausatulu se voru asiediá la locul de eterna odihna in cimiteriulu dela mormintii sf. biserici din Surducu in 28 octomvre (9 noembre) a. c. la 11 óre a. m. Surducu 1879. Cand luàmú notiua despre acestu casu tristu, notàmú, cà dupa informatiunile ce posedemu, repausatulu érá unulu din cei mai de frunte preoti ai comunei Surducu. Elu sfatuiá poporulu de a dá o crestere cât se póte mai buna filoru sei, unu lucru, carele i-si succese.

Fie-i tieren'a usióra!

Concursé.

Pentru ocuparea definitiva a postulu invetiatorescu dela scól'a gr. or. din comun'a **Saculu**, in protopr. Lugosiulu cottulu Carasiulu, se deschide

concursu cu terminu pana in **21 noembre a. c.**, in care diua vá fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. salariu anuálu, 4 jugere pamentu estr'a-vilanu, 15 fl. v. a. diurne pentru conferintiua, 12 fl. pentru scripturistica, 10 stangeni de lemne din care are ase incaldi si scól'a, cartiru liberu cu gradina.

Concurentii au a-si adresá recursele instruate in sensulu stat. org. bis. catra on. sinodu parochialu gr. or. in Saculu, si ale tramite dlui G. Pesteanu protop. in Lugosiu, si in un'a Dumineca séu serbatoré a se presentá poporulu in st. biserica spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Saculu in 21 oct. 1879.

Cemitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Conform decisulu autoritátii scolare diocesane gr. or. din **Timisióra** de datalu 9/21 Octomvre Nru 152 III. se escrie concursu pentru deplinirea postulu de invetiatoriu romanu in comun'a **San-Nicolaulu mare**, din partea numita „Capu satulu“, cu terminu pana la **9/21 Noembre a. cur.** Sariulu este 400 fl. v. a. locuintia cu gradina si lemnele necesarie. Recurentii au a-si adresá recursele lorú la subscrisulu.

Timisióra, in 15/27 Octomvre.

Demetriu Dolga, m. p. inspectoru diocesanu de scóle.

In urmarea decisiunei ven. Consistoriu rom. or. din Oradea-mare ddto. 22 maiu a. c. nr. 449 B. se escrie concursu pentru deplinirea parochiei a dou'a de clas'a prima din comun'a **St-Nicolaulu romanu**. Terminulu de recurgere e **28 noembre** st. v. a. c., érá alegerea vá fi in 2 decemvre st. v. a. c.

Dotatiunea alegendulu parochu o forméza:

1. Jumatate din tóte venitele parochiali ale intregéi comunitati bisericesci constatorie din 400 numere de casa, si anume:

a) $\frac{1}{2}$ din cele 50 jug. de pamentu,

b) $\frac{1}{2}$ din lecticalu (biru preotiescu) in care contribue fie-care numeru de casa cu câte o mesura (vica) de bucate,

c) $\frac{1}{2}$ din venitele stolare.

2. Cartiru cu gradina.

Care dotatiune, — afara de cartiru si gradina, dá sum'a de 600 fl. v. a. preserisa in regulamentulu congresualu pentru parochie de prim'a classa.

Dela recurinti se pretinde calificatiune pentru parochie de class'a prima, si anume: Atestatu despre absolvarea celoru 8 classe gimnasiale cu maturitate, si testimoniu de calificatiune preotiesca pentru parochie de class'a prima (de frunte), precum si desteritatea in cantari si oratoriua bisericesca, ce recurentii o vor aretá in un'a din dumineci séu serbatori in biserica din dis'a comuna. nainte de alegere.

Recursele adresate cemitetulu parochialu din **St-Nicolaulu rom.** se se trimita concernintelu protopresbiteru alu Oradii mari **Simeon Bica** in Oradea-mare (Nagyvárad).

Oradea-mare 28 octomvre st. v. 1879.

In contielegere cu com. par. **Simeon Bica**, prot. Oradii mari.

Pre bas'a decisului V. Consistoriu din 26 septembrie a. c. Nr. 441 sc. se escrie concursu pentru ocuparea postului de adiunctu la scóla gr.-or. confessională din comun'a *Vasiova*, protopresbiteratulu Oravitiei, cottulu Carasiului pre langa emeritul invetiatoriu Iosifu Avramu pana in **30 noemvre a. c.**

Emolumintele sunt: 150 fl. bani, apoi folosirea gradinilor scolii intra- si estravilane fiacare de câte $\frac{1}{2}$ de jugeru, 2 jugere de pamentu aratoriu, 4 orgii lemne pentru invetiatoriu si scóla, si tacsă de 50 cr. dela fiacare inmentare, spese pentru conferintiele invetiatoresci 12 fl., 5 fl. pentru scripturistica precum si cuartiru liberu.

Recurentii au a trimitte recursele loru instruate in sensulu statutului organicu si adresate comitetului parochialu, Domnului protopresbiteru Iacobu Popoviciu in Oravitia pana la terminulu prefriptu.

Vasiova in 16 octobre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru tractualu.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scóla gr.-or. confessională din *Bunea* se escrie concursu, cu terminu de alegere pe **diu'a de 9 decembre a. c.**

Emolumintele sunt: in bani gata 300 fl. v. a., pentru conferintia 10 fl., cá pausialu 6 fl., locuintia libera cu o gradina de 600° patrati. Aspirantii la acestu postu si-vor trimitte recursele instruite conform dispușetiunilor statutului organicu, si adresate respectivului comitetu parochialu — catra parintele protopopu tractualu de scóle Georgiu Cratiunescu in Belintiu per Kiszető celu multu pana la 4. decembre a. c. st. v.; avendu fiacare recurentu in vr'o duminica séu serbatóre a-se presentá in biseric'a d'acolo spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Bunea, 24 octobre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. Cratiunescu** protop. si inspect. cerc. de scóle.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scóla gr.-or. confessională din *Fadimacu* se escrie concursu cu terminu de alegere pe **diu'a de 9 decembre a. c.**

Emolumintele sunt: 94 fl. 50 cr. v. a., 3 lantie de pamentu aratoriu, 1 lantiu de gradina, 16 meti de grau, 24 meti de cucuruza, 100 punti clisa, 100 punti sare, 15 punti lumini, 12 fl. pentru conferintia, 10 fl. pentru pausialu si locuintia libera. Aspirantii la acestu postu si-vor trimitte recursele instruite conform dispușetiunilor statutului organicu, si adresate respectivului comitetu parochialu — catra parintele protopopu tractualu de scóle Georgiu Cratiunescu in Belintiu per Kiszető; avendu fiacare recurentu in vr'o duminica séu serbatóre a se presentá in biseric'a d'acolo, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Fadimacu, 17 octobre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. Cratiunescu** prot. si inspect. cerc. de scóle.

Pentru statiunea invetiatoresca dela cl. I din comun'a *Pesacu*, protopresbiteratulu B-Comlosiului, cottulu Torontalu, cu terminulu **11 noemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 350 fl. in bani gata, 2 jugere pamentu aratoriu, o gradina estravilana de $\frac{1}{4}$ jug. si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele loru instruate conformu dispușetiunilor statutului org. bis. si adresate comitetului parochialu dlui insp. de scóle Vincentiu Sierbanu in B.-Comlosiu, avendu a-se presentá in vr'o duminica séu serbatóre in st'a biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu. Cei cu classe vor fi preferiti.

Pesacu in 5 octomvre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlui insp. cercualu de scóle.

Prin decisulu consistorialu de dtto 20 Septembrie a. c. Nro 2039/465 scolaru, nimicindu-se alegerea de invetiatoriu la classa III-a din *Sieitinu* tienuta la 26 Augustu/6 Septembrie cu acésta se deschide de nou concursu pe **18/30 Noemvre st. v. a. c.** in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt in bani 100 fl. v. a. pentru 6 orgii de lemne, 60 fl. v. a., pentru cuartiru 40 fl. v. a., scripturistica 6 fl. v. a. si 15 jugere pamentu estravilanu, pentru incalditul scólei comun'a separatu se ingrijesce.

Doritorii cari vaescu a fi alesi, au a-si trimitte recurserile instruite cu documentele prescise in Statutulu organicu, se fie de prinsu binisoru in limba magiara, adresate comitetului paroch. sele trimita subsemnatului Inspectoriu in Sietinu, pana in 15/27 Noemvre, dupa trecerea terminului recursurii nu voru fi primite; in decursulu publicarii in vreo Duminica, s'au serbatóre ase presenta in sta biserica de a-si areta praesa in cantari si tipicu. —

Datu in Sietinu 16/28 Octomvre 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu st'ria mea: **Teodora Popoviciu** paroch. si inspect. de scóle.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scóla gr. or. confessională din *Dubesci*, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **diu'a de 25 noemvre a. c.**

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a., 2 lantie de pamentu fenétia, $\frac{1}{2}$ lantiu gradina, pentru conferintie 10 fl., pausialu 5 fl. si locuintia libera.

Aspirantii la acestu postu si-vor tramite recursele instruite conform dispușetiunilor statutului organicu, si adresate respectivului comitetu parochialu catra parintele protopopu si inspectoru tractualu Georgiu Cratiunescu in Belintiu per Kiszető; avendu fiecare recurentu in vr'o Duminica séu sarbatóre a se presentá in biseric'a d'acolo, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Dubesci, 21 octomvre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **G. Cratiunescu** prot. si insp. de scóle.